

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
 Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
 Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
 Administrațiunea tipografei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
 Correspondențele sînt a se adresa la
 Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
 Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere armon. — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Episcopatul rom. catolic.

În Ungaria a existat și există o putere, care-și validează interesele sale cu o ponderositate destul de însemnată, și această putere este episcopatul catolic. Toate guvernele ungurești au trebuit să țină seamă de această putere și dl Tisa, cel mai puternic ministru prezident al Ungariei, încă a fost silit să recunoască, când cu reforma casei magnaților și cu proiectul pentru căsătoriile meste, cumcă în țeara ungurească această putere poate să-i pună chiar și capăt omnipotenței lui, dacă nu se acomodează interesele, ce reprezintă episcopatul rom. cat.

De atunci sunt vr'o doi ani de zile și eată că tot acel episcopat, prin voia papei dela Roma, da se înțelegeă dlor Tisa-Trefort, că nu-i place, cum se purcede la transferarea episcopilor din o episcopie în alta.

Deși dl ministru Trefort s'a ferit a se amesteca în trebile bisericii rom. catolice, cum bunăoară se amestecă în trebile bisericii noastre, totuși clerul romano-catolic nu este mulțămît pe deplin și nu este, pentru că nu-i convine acelu cler hiperconservativ, că în casa magnaților șed alături cu membrii lui și superintendenții reformați și luterani, și că aici colea se ventilează printre cercurile normative introducerea căsătoriei civile, secularizarea averilor clerului catolic și alte întrebări destul de ponderoase pentru biserica catolică și pentru celelalte biserici tot asemenea.

Cumcă în casuri de acestea noi și biserica gr. orientală nu putem fi indiferenți, este evident, și la noi este rëndul, ca să ne pronunțăm în privința aceasta.

Unul este dreptul canonic în biserica apuseană, și altul dreptul canonic în biserica răsăritului.

În biserica apuseană clerul este organizat de așa, că el este pus la discrețiunea episcopului, ear demnitatea de episcop atrărnă dela denumirea papei din Roma și dela întărire Maj. Sale regelui apostolic al Ungariei.

Altfel sună canoanele bisericii răsăritului. În canonul XIII al sinodului local V din Antiochia stă apriat: „că episcopului nu-i este iertat a se muta la altă eparchie;” ear în canonul I al sinodului VI dela Sardichia: „că un episcop nu se poate strămuta din eparchie mai mică în alta mai mare, căci lăcomia este vedită în asemenea casuri.” Din aceste două canoane ne putem convinge, că dreptul bisericii ortodoxe este altul, de cum e praeca în biserica catolică, unde de regulă se strămută episcopii

din o eparchie mai mică în una mai mare, după cum îi convine sau potestații papale sau apoi dreptului de transferare al Maj. Sale, se înțelege ca rege constituțional, la propunerea guvernului.

Stând noi pe baza canoanelor, în statutul organic al bisericii noastre nici că s'a luat în vedere astfelu de eventualități, fiind ele eschise de a fi posibile și de aceea noi nici în trecut nici în viitor nu avem de a ne teme, că guvernul ar îndrăsnî a se încerca a ne altera dreptul canonic al bisericii noastre, intru cât acesta este precizat chiar și în canonul al XVII al sinodului V: „Episcopul are a primi pe aceea eparchie, pe care s'a hirotonit.”

Altfelu se practicează în biserica rom. catolică și dacă guvernul unguresc nu ține cont de dreptul canonic, atunci nu guvernul poartă vina la aceasta, ei organizarea clerului catolic pe base anti-canonice. Să lămurim acest subiect per analogiam.

Episcopul romano-catolic are dreptul de a hirotonî pe ori-ce cleric și a-l trimite în o parohie de paroch ori capelan, fără de a fi responsabil cuiva despre dispozițiunea aceasta a lui.

După un timp mai scurt sau mai îndelungat, tot acel episcop este în drept a dispune de capelanul sau parochul trimis în cutare parohie și a-l promova în alta mai bună, sau a-l amova în alta mai rea, după împrejurări.

Dreptul acesta în canoanele răsăritului nu este dat nici unui episcop, ci din contră prin canonul VIII al sinodului ecumenic al IV-lea se oprește chiar episcopilor de a se putea pune un preot la două biserici, adecă la două parochii

În regulamentul elaborat de congresul nostru național-bisericesc este prevedut, că după prealabila încuviințare a consistoriului și respective a arhiepiscopului un preot, după un servit de cel puțin 3 ani, poate concurge la o altă parohie mai bună, dar posibilitatea aceasta este numai atunci dată, dacă el, în cas de a fi ales în altă parohie, abdice formal de parochia avută, predă averea bisericii în regulă și după urmata întărire se strămută din parochia respectivă, fără să mai poată cândva ridica vr'un drept asupra parochiei avute. Această dispozițiune e de natura obligămintelor bilaterale, ea întră numai atunci în valoare, când și parochul și consistoriul își dau consensul lor, — pe când la romano-catolici nu se întrebă parochul, că oare el voește să meargă în o parohie mai rea sau ba, ci se trimite acolo și în cas că nu se supune, i-se deneagă dreptul de iurisdicțiune pentru parochia avută.

Dacă dar episcopul romano catolic dispune, după bun placul seu de preoții sei, și îi trimete acolo, unde

lui îi place — urmează în mod firesc, că și cu episcopii ca membri tot ai clerului, poate să urmeze acela, care are putere peste ei tot asemenea, adecă: fi poate promova la o episcopie mai bună, sau îi poate amova în o episcopie mai slabă.

Nu mai cât aici se începe coliziunea, în ce privește dreptul de a dispune de episcopii.

Întreg episcopatul, diarele ultramontane și clericale, deneagă coroanei dreptul de a dispune asupra vr'unui episcop, mutându-l din o episcopie în altă, pentru că prin această dispozițiune nu numai se stirbesce dreptul papei dela Roma, dar totodată se dă guvernului un drept de a face din episcopii și dlii clerul înalt rom. catolic nesce agenți politici și astfelu a-i atrage dela ocupațiunea lor principala, adecă de a lucra pentru înflorirea și prosperarea bisericii încreștinate și la.

Pe noi aceasta nu ne privește direct, dar fiind întrebarea de natură eclesiastică, sîntem siliti să trecem și noi pe partea acelor ce susțin, că nu lucră înțeleptesce guvernul, când se amestecă prea afund în trebile curat-bisericesci ale diferitelor confesiuni. E drept, că nu e tot una a fi episcop la Oradea, mare sau la Alba-Iulia, — unde cel din urmă are venite aproape numai ca un canonic al Oradea, dar noi credem, că dacă are de a se plânge cine-va, că nu e situat bine materialmente, apoi plângeră această numai episcopii romano-catolici nu o pot ridica, pentru că ei au venite însutit și înmit mai mari ca bunăoară episcopii noștri, pentru că niși un guvern și nici un împărat sau rege, ori principe vechiu de ai Transilvaniei, nu s'a îngrijit, ca să le pună la dispoziție barem o locuință cinstită și cu atât mai puțin nesce bunuri, eari se le aducă venite cu șecile și sutele de mii, ci din contră le au luat și averile avute până la 1700 și de au distribuit tot clerului romano-catolic, șar unor colegii reformate, sau la nesce aristocrați înruditi cu principii Transilvaniei, fără pic de scrupul și dacă ați episcopii noștri au reședite lor, modeste, dar cinstite, apoi le au din sudoarea lor și din dărnicia credinciosilor noștri pentru astfel de scopuri.

La o eventuală întrebare a secularizării averilor clerului, averile clerului nostru nici că pot veni sub întrebare, deoarece nu i-lea dat nici coroana nici guvernul, ci ele sunt numai nesce averi adunate dela singurăticii creștini sau fundațiuni tot de la noi și de la bărbații noștri de pie memorie din timpul din urmă.

Averile clerului romano catolic sunt partea cea mai mare donațiuni și deși clerul romano-catolic nu voește nici a auși despre secularizarea averilor lui, totuși nu este eschisă posibilitatea, ca mai curënd

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoria.

(Urmare din Nr. 59.)

În orașul Ilia, 11/22 Iunie, 1787, s'au luat înainte lucrarea vizităților canonicesti.

- 145. **Ilia.** P. Ioan Draia, are singelie. Protocol are, dară nu l'au scris, pentru că protopopul nu le-au poruncit să scrie, dar protocolul bisericii are.
- 146. **Bacifaleu** cu P. Georgiu Popovici are singelie. Nare nici un protocol, după cum este poruncă.
- 147. **Gothata și filia Ules.** P. Toader Ciorogariu, are singelie. Nare nici un protocol, i-s'au poruncit ca să facă.
- 148. **Gura-Sadului.** P. Ioan Jor, are singelie. P. Georgie Mercan, are sing. Are protocol, numai este nescris, și al bisericii n'are, i-se poruncește să facă.
- 149. **Chimpeni.** P. Iosif Olar.

- N'are protocele, i-s'au poruncit să facă.
- 150. **Camerzenesti.** P. Petru Popovici, are singelie. În protocol numai s'ăbătorile au însemnat, dară alte n'au avut circulare, și al bisericii n'are.
- 151. **Boiu de Jos și Certezu-Danulesci.** P. Constantin Pop, are sing. Protocele n'are, i-se poruncește să facă amândouă.
- 152. **Runesor și Vica.** P. Moise Ignat, are singelie. Protocol nescris are, și bisericii n'are.
- 153. **Brădățel.**
- 154. **Godinesti.** P. Teodor Brete, are singelie. Protocol are, dar nu l'au scris.
- 155. **Tătăresti.** P. Iosif Popovici. Fiind preot nou, nu l'au făcut încă deplin.
- 156. **Burjue.** P. Georgie Băsea, are sing. Nimic n'are scris în protocol.

- 157. **Glod cu Giles.** P. Nicolae Popovici, are singelie. Protocol are, dar nu e scris.
- 158. **Zam.** P. Constantin Popovici, are singelie. Protocol n'au scris.
- 159. **Micănesti-Pogănel.** P. Pascu Popovici, are singelie. Protocol n'are ca și alți preoți nici unul.
- 160. **Almașeș și filia Pogănesti.** Paroch nu este, dar cel dela Micănesti slugesc.
- 161. **Cerbia.** { Si aici slugesc cel din Almașel.
- 162. **Almașeș-Seliștea.** { După aceasta, fiind preoții aicea însemnați de rënd întrebați, pentru ce n'au scris în protocele preoților cele trimise dela noi întru asemnarea preafinaltelor rëndului venite, au răspuns, cumcă protopopul Iacob din Roșcani la Sobora numai ce le-au cețit, dară de scris nimic nu le-au dat, fără cât poruncile de praznici, cei ce se s'ărbese ne-au dat, și al bisericiilor esemplarul pentru botezați și cununăți și morți l'au prescriu. Pentru aceea, fiindcă noi drept poruncă preafinaltă i-am fost poruncit mai de multe ori, adecă protopop Iacob ca să poruncească preoții

Nr. 144 [1622] 1-3
CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa II-a Mociu, protopresbiteratul Clujului, prin aceasta se descrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele sunt:

1. Porțiune canonică 33 jug. arătoriu și fânaș, à 8 fl. computat jugerul, 264 fl.
2. Folosirea casei, grădinei și a supra-edificatelor din curtea parochială, 100 fl.
3. Dela 110 familii câte o merță mică 16 cupe de cucuruz sfârmat, și câte o și de lucru cu palma, 110 fl.
4. Dela 140 familii venitul stolarin, 49 fl.
5. Alte prestațiuni sigure.

Doritorii de a concura la această parochie, sunt poziți a-și înainta suplicile lor instruite conform prescrierilor statutului organic și regulamentului pentru parochii, până la termenul sus arătat, sub-semnatului oficiu. În conțelegere cu comitetul parochial. Cluj, 27 Iunie, 1887.

Oficiul protopresbiterat gr. or. rom.
Vasilie Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 695—1887 [1621] 2-3
CONCURS.

La scoalele reuniunii fostilor grănițeri din regimentul I român sunt de conferit pe calea concursului:

1. Postul de învățătoriu diriginte la scoala din Cugieriu comitatul Hunedoarei, cu salariu anual de 350 fl. v. a., apoi cuartir și lemne de foc.
2. Postul de învățătoriu diriginte la scoala din Veștem, comitatul Sibiuului, cu salariu de 300 fl. din fondul scol. central, precum și cuartir și lemne de foc.
3. Postul de învățătoriu secundar la scoala din Jina, comitatul Sibiuului, cu emolumentele: 200 fl. v. a., din fondul scol. centr. cuartir și lemne după trebuință; și în fine
4. tot la Jina postul de învățătoriu adjunct cu 180 fl. din fondul central, apoi cuartir și lemne de foc.

Reflecții la aceste posturi au să-și substearnă suplicile instruite cu diploma de calificare din studiile pedagogice și din limba maghiară, eventual și alte documente cel mult până în 10 August a. c. st. nou la:

Comitetul administrativ al fondului și scoalelor fostilor grănițeri din regimentul I rom. în Sibiu.

Nr. 177—886. [1612] 5-5
CONCURS.

La scoalele medii române greco-orient. din Brașov sunt de ocupat următoarele posturi:

1. un post de profesor de limba și literatura maghiară, ca studiu principal, și ca studii auxiliari, română și latina, la gimnasiu, cu 22 oare de propunere pe săptămână;
2. un post de profesor pentru limba și literatura franceză, ca studiu principal, și ca studii auxiliare limba română, la scoala comercială și reale, cu 22 oare de propunere pe săptămână;

3. un post de profesor secundar de muzica vocală pentru gimnasiu, scoala comercială și reală și la clasele IV și V de fete, cu care post este împreună și oficiul de instrutoriu și conducătoriu al corului bisericeii rom. ort. res. dela St. Nicolae din Brașov;

4. un post de profesor secundar de gimnastică, pentru gimnasiu, scoala comercială și reală, cu 16 oare și pentru scoalele normale cu 4 oare de propunere pe săptămână.

Pentru ocuparea acestor posturi se descrie concurs cu termen până la 15/27 August 1887.

Concurenții vor adresa petițiunile lor către subscrierul Eforiei școlare, instruite cu documentele:

- a) că sunt de naționalitate români și de religie greco-orientală;
- b) că au purtare bună, atât în privința moralității cât și a ținutei sale cetățenești;
- c) că sunt sănătoși de constituție;
- d) că reflecții la postul de sub

1. au calificarea prescrieră de lege de instrucțiune din anul 1883 Art de lege XXX. §. 29, 30, 61 și 62 în combinațiune cu dispozițiunile în vigoare ale autorităților bisericești confesionale române greco-orientale din arhidieceasa Transilvaniei; eară reflecții la postul de sub 2 să fi absolvit gimnasiul și facultatea filosofică sau vre-o academie comercială și posed perfect limba franceză;

e) reflecții la postul de sub 3. să producă testimoniu despre absolvirea cursului la vre-un conservatoriu de muzică, sau că posed cunoștințe temeinice de muzica vocală și instrumentală;

f) concurenții la postul de sub 4. vor documenta cu testimoniu de specialitate, capacitatea lor a instrui în gimnastică.

Emolumentele împreună cu aceste posturi sunt:

Pentru concurenții de sub Nr. 1. și 2:

Până la obținerea decretului de profesor definitiv (§. 30 legea de instrucțiune din 1883), salariu anual de 700 fl., după aceea în următorii doi ani 800 fl. și de aci înainte salariu constant anual de 900 fl. cu incuinalii de câte 50 fl., cari se vor repera de 5 ori, și relut de cuartir de 130 fl. cu înaintare în categoria de 170 fl. pe an, precum și drept de pensie conform statutului în vigoare

Postul de sub Nr. 3. este împreună cu salariu anual de 500 fl. dela scoala, eară dela Biserica St. Nicolae cu salariu anual de 600 fl. și 50 fl. pentru Note.

Cu postul de sub Nr. 4 este împreună un salariu anual de 480 fl. v. a.

În fine au să dechiare concurenții în petițiunile lor, că se vor supune necondiționat regulamentelor și dispozițiunilor în vigoare ale institutului nostru.

Eforia scoalelor centrale române ort. răsăritene, Brașov.

I. Strevoiu,
v.-președ.

Nr. 488 [1620] 3-3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa III Bărlad din pro-

topresbiteratul Bistriței se descrie prin această concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Venitele parochiale sunt:

1. Casă parochială cu supra-edificatele economice necesari calculate în bani ca venit anual . . . fl. 10.—
  2. Folosirea eclesiei parochiale constatătoare din 17 jugere 879 ⁹/₁₀ păment arătoriu și fânaș calculată la an în . . . fl. 200.—
  3. Dela 23 familii câte o merță mică de cucuruz sfârmat, computeate în bani cu fl. 23.—
  4. Dela 43 familii câte o și de lucru, computeată cu 40 cr. fac . . . fl. 23.—
  5. Venitele din epitrafir computeate la an cu . . . fl. 50.—
- Suma . . . fl. 306.—

Doritorii de a obține această parochie au a-și asterne suplicile lor, instruite conform legilor din vigoare în termenul sus indicat la sub-semnatului oficiu protopresbiterat în Borgo-Bistrița p. ul. Borgo-Prund.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Bistriței în conțelegere cu comitetul parochial.

Borgo-Bistrița, 11 Iunie, 1887.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 887 [1619] 3-3

CONCURS.

În conformitate cu cele dispuse prin ordinul consistorial din 28 Aprilie Nr. 2014 B. se descrie pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroh George Panța din Pianul de sus, ca parochiede clasa II-a la doilea concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.”

Emolumentele sunt:

A treia parte din venitele parochiale, afară de cimiterul, carele se lasă întreg în folosința parochului până trăiesce.

Doritorii cari voesc a reflecta la acest post de capelan, și vor substerne petițiunile înțelese în înțelesul prescrierilor statutului organic și al regulamentului pentru parochii oficiului protopresbiterat până la termenul indicat. — Concurenților le stă în voie, ca sub durata concursului să se prezenteze în vre-o duminică s'au s'erbătoare poporului în biserică.

Sebeș, 29 Maiu, 1887.

În conțelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiterat gr. or.

I. Tipeiu,
protopresbiter.

Singur veritabil se află
sub
această marcă de deposit

Elixir

pentru reimprespectarea nervilor
a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical și cel mai sigur leac dintre toate, chiar și contra celor mai cumplite dureri de nervi, provenite din păcatele tineretelor. Cura radicală contra tuturor morburilor, cari debilitază corpul precum: gălbinarea, iritațiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach și mistuire neregulată. Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pământul și aprobat din partea unei autorități moderne a științei; speră prin urmare și cea mai deplină garanție pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Deslușiri mai de aproape decât cercularul aelus, la fiesce-care sticlă. Pretul ¹/₂ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v. a., o sticlă dublă fl. 6.50 v. a., pe lângă trimitere s'au assignațiune. — Se află în toate farmaciile. **Depositul principal:** Einhorn-Apotheke Max-Fanta Prag, Altstadt Ring. [1441] 18-26 **Depositul în Sibiu** la W. F. Mor-scher; farmacie la „Genfer Kreutz.”

Ori ce dureri de dinți dispar cu totul,
prin folosirea celei mai vestite în lume și **nefalsificate**
apă anatherină Dr. POPP,
de gură a
medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinți e a se preferi ca preservativ contra tuturor boalelor de dinți și de gură. Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât și indispensabilă la întrebunțarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 și una mică cu 50 cr.** Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumării de întrebunțare. În legătură cu **apa de gură și a pravului de dinți sau pastei de dinți a drului Popp, se conservă totdeauna**
dinții sănătoși și frumози,
ceea ce e de cea mai mare importanță pentru conservarea unui stomach sănătos.

Plumbul de dinți al Dr.-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbi singur dinții gănoși, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr.-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunțelor de pe pele și se potrivește foarte escelent pentru scalde.

Prețul

Pastă de dinți aromatică în dăraburi 35 cr.
Pastă de dinți anatherină 1 fl. 22 cr.
Pravuri de dinți vegetabile à 63 cr.
Pastă de dinți à fl. 1.—
Săpunul de erburi à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atențiunea d'a preveni contra aceea în cele mai multe cazuri conform analizei conține amestecături pagubitoare sănătății.

Comande prin epistole se eșteptuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în Viena, I, Bognergasse Nr. 2, precum și în toate farmaciile, drogueriile și parfumiăriile din Transilvania și România. [1595] 5-16